

Makro: İmalat sanayinde salgından beri en sert daralma sinyali

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) eylülde aylık 3,5 puan azalarak 44,3 değerini aldı ve imalat sanayi için salgın döneminden bu yana en zayıf aktiviteye işaret etti. Bu sert daralma sinyalinin temel nedeni toplam talep koşullarındaki zayıflama olurken, geçtiğimiz aya göre ihracat talebi daha olumsuz bir görünüm ortaya koydu. Talepteki zayıflama, üretim, mal alımı ve istihdama olumsuz yansımaya, girdi ve nihai ürün stoklarını da azaltmaya devam ediyor. Bu görünüm uzun bir aradan sonra tedarikçilerin teslimat süresinin de kısalmasını sağladı. Diğer taraftan, TL'deki değer kaybı ve ham madde fiyatlarındaki artışlar maliyet baskılarının sürdüğünü gösterdi. Sektörel veriler, süregelen zayıflama eğiliminin sektörler geneline yayıldığına işaret ediyor.

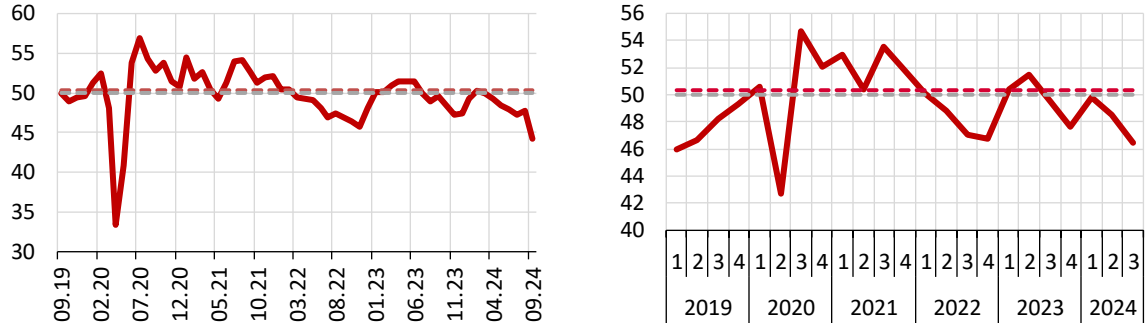
Anketin alt sorularına bakıldığında;

- **Üretim** endeksi üst üste altı aydır geriliyor. Endekste düşüş Mayıs 2020'den bu yana en yüksek oranda gerçekleşirken, anekdotal bilgiye göre, bunda talepteki zayıflık ve fiyat artışları etkili oldu.
- **Yeni siparişlerde yaklaşık son dört buçuk yılın en sert düşüşü görüldü;** iç ve dış talepteki zayıflık kaynaklı düşüş gözlemlendi.
- **İstihdam endeksi son sekiz aydır daralıyor.** Bunda siparişlerdeki azalma etkili olmaya devam etti. Anekdotal bilgiye göre bu azalışta ayrıca bazı tam zamanlı çalışanların işten ayrılmaları da etkili oldu.
- Enflasyonist baskılar sürüyor. **Girdi fiyatlarındaki artışta** TL'deki zayıflık ve ham madde fiyatlarındaki artışın etkili olduğu belirtiliyor.

Sektörel bazda ise mevsimsellikten arındırılmış olarak;

- **Manşet endekslere göre,** tüm sektörler 50 eşik değerinin altında kalmaya devam etti. Aylık bazda en sert düşüş mineral maddeler ve kimya sektörlerinde görüldü (Grafik 2).
- **Üretim endeksinde** aylık bazda en belirgin düşüş kimya ve mineral maddeler sektörlerinde, en belirgin artış ise elektrik ve elektronik sektöründe görüldü (Grafik 3).
- **Yeni siparişlerde** aylık bazda en belirgin düşüş ana metal ve makine sektöründe gerçekleşti (Grafik 3). Gıda, elektrik ve elektronik sektörlerinde endeks artış göstermekle birlikte 50 eşik seviyenin altında kalmaya devam etti.
- **İstihdam** endeksinde de kimya ve mineral madde sektörlerinde belirgin azalış görölürken, ağaç ve kağıt, giyim ve elektrik sektörlerinde artış gerçekleşti (Grafik 3).
- **Girdi maliyet** endeksi makine, elektrik&elektronik, gıda sektörlerinde yükseldi. Diğer sektörler ise azaldı. (Grafik 3).
- **Tedarikçi teslim süresi** birçok sektörde kıaldı (Grafik 3).

Grafik 1. İSO Türkiye İmalat Sanayi PMI (mevsimsellikten arındırılmış, seviye)

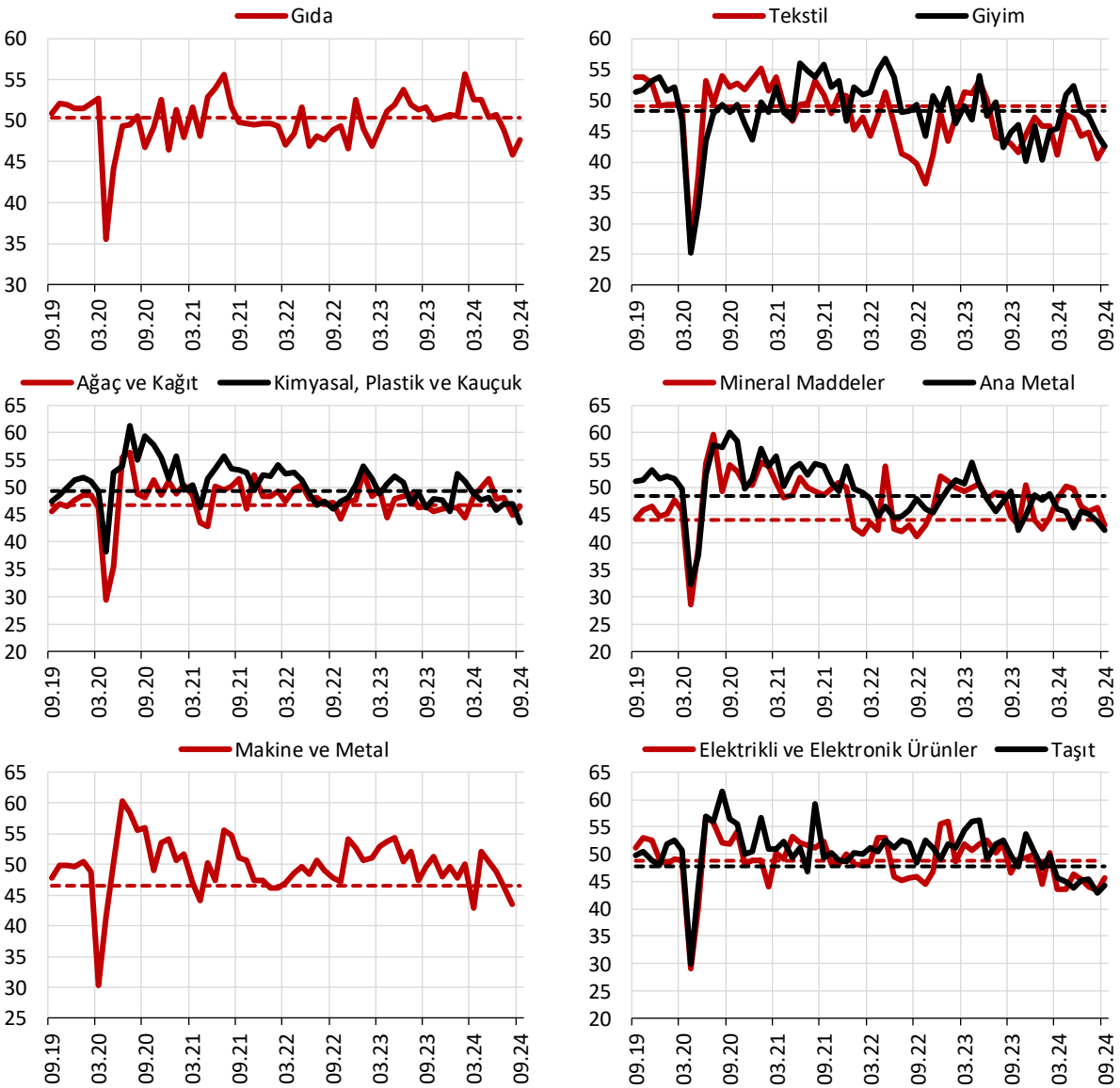

* Temmuz-Ağustos ortalamasıdır.

Not: Kesikli kırmızı ve gri çizgiler sırasıyla ilgili serinin 2006-2019 ortalamasını ve nötr (50) seviyeyi göstermektedir.

Kaynak: S&P Global, İSO

Grafik 2. Sektörel PMI (mevsimsellikten arındırılmış, seviye)

Not: Kesikli çizgiler aynı renkteki serinin 2016-2019 ortalamasını göstermektedir.

Kaynak: S&P Global, İSO

Grafik 3. Sektörlere göre PMI Alt Endeksleri (mevsimsellikten arındırılmış, seviye)

Kaynak: S&P Global, İSO

* Daha düşük değer teslim süresinin uzadığı anlamına gelmektedir.

Bu rapor Akbank Ekonomik Araştırmalar tarafından hazırlanmıştır.

Ekonomik.arastirmalar@akbank.com

Çağrı Sarıkaya– Baş Ekonomist

Cagri.Sarikaya@akbank.com

Çağlar Yüncüler

Caglar.Yunculer@akbank.com

M. Sibel Yapıcı

Sibel.Yapici@akbank.com

Alp Nasır

Alp.Nasir@akbank.com

YASAL UYARI: Bu rapor ve yorumlardaki yazılar, bilgiler ve grafikler, ulaşılabilen ilk kaynaklardan iyi niyetle ve doğruluğu, geçerliliği, etkinliği velhasıl her ne şekilde, suret ve nam altında olursa olsun herhangi bir karara dayanak oluşturması hususunda herhangi bir teminat, garanti oluşturmadan, yalnızca bilgi edinilmesi amacıyla derlenmiştir. İş bu raporlardaki yorumlardan; eksik bilgi ve/veya güncellenme gibi konularda ortaya çıkabilecek zararlardan Akbank TAŞ, Ak Yatırım AŞ ve çalışanları sorumlu değildir. Akbank TAŞ ve Ak Yatırım AŞ her an, hiçbir şekil ve surette ön ihbara ve/veya ihtara gerek kalmaksızın söz konusu bilgileri, tavsiyeleri değiştirebilir ve/veya ortadan kaldırabilir. Genel anlamda bilgi vermek amacıyla genel yatırım tavsiyesi niteliğinde hazırlanmış olan iş bu rapor ve yorumlar, kapsamlı bilgiler, tavsiyeler hiçbir şekil ve surette Akbank TAŞ ve Ak Yatırım AŞ'nin herhangi bir taahhüdünü içermediğinden, bu bilgilere istinaden her türlü özel ve/veya tüzel kişiler tarafından alınacak kararlar, varılacak sonuçlar, gerçekleştirilecek işlemler ve oluşabilecek her türlü riskler bizatihi bu kişilere ait ve raci olacaktır. Bu nedenle, işbu rapor, yorum ve tavsiyelerde yer alan bilgilere dayanılarak özel ve/veya tüzel kişiler tarafından alınacak kararlar, varılacak sonuçlar, gerçekleştirilecek işlemler nedeniyle oluşabilecek her türlü maddi ve manevi zarar, kar mahrumiyeti, her ne nam altında olursa olsun ilgililer veya 3. kişilerin uğrayabileceği doğrudan ve/veya dolayısıyla oluşacak zarar ve ziyandan hiçbir şekil ve surette Akbank T.A.Ş., Ak Yatırım A.Ş ve çalışanları sorumlu olmayacak olup, ilgililer, uğranılan/uğranılacak zararlar nedeniyle hiçbir şekil ve surette her ne nam altında olursa olsun Akbank TAŞ, Ak Yatırım AŞ ve çalışanlarından herhangi bir tazminat talep etme hakkı bulunmadıklarını bilir ve kabul ederler. Bu rapor, yorum ve tavsiyelerde yer alan bilgiler “yatırım danışmanlığı” hizmeti ve/veya faaliyeti olmayıp, genel yatırım danışmanlığı faaliyeti kapsamındadır; yatırım danışmanlığı hizmeti almak isteyen kişi ve kurumların, iş bu hizmeti vermeye yetkili kurum ve kuruluşlarla temasa geçmesi ve bu hizmeti bir sözleşme karşılığında alması SPK mevzuatınca zorunludur. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu görüşler, genel yatırım danışmanlığı faaliyeti kapsamında genel olarak düzenlendiğinden, kişiye özel rapor, yorum ve tavsiyeler içermediğinden mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

